

תוצרי פורום מורחב של צוות מתאם עם האדריכלים

קמפוס משגב המתחדש, יז' אב, 2 באוגוסט 2015

רקע -

הפורום המורחב הינו תוצאה של דיון בצוות המתאם, בו עלה נושא הצורך בדיון מקיף רב תחומי בפרויקט כולו. הדיון נועד בין היתר, לשמש קו מנחה לאדריכלים, בבואם לתכנן את קמפוס משגב המתחדש. הדיון נחלק לדברי פתיחה, זמן היגדים אישיים של המשתתפים, ועבודת 4 צוותי חשיבה. הסיכום המוצג כאן הוא תמציתי. ציר הדיונים היה סביב 4 דילמות מרכזיות של אופי הקמפוס. מבקשים התייחסויות, והמשך דיון באימייל.

דברי פתיחה -

- רון שני : הקהילה עומדת בפתח מהלך היסטורי של התחדשות בחינוך. המגמה : עדיפות לפדגוגיה . מטרת התהליך היא לסמן את המטרות, את הרעיונות המרכזיים על פיהם ייעשה התכנון. הארכיטקטורה תשרת את הפדגוגיה. השאיפה היא שבתי הספר "ישוחחו" האחד עם השני. שבמרכז תהיה כיכר העיר, ומרחבים להצגת תוצרים.
- נועה צוק : מטרת הפורום המעורב המתכנס היא לייצר שיתופי פעולה, ולשלב ישן עם חדש. המטרה שלנו היא ליצור תיאום ועבודה משותפת, בטווח הקרוב והטווח הארוך. אנו עוסקים בימים אלה בפתיחת שלושת בתי הספר ב- 1 בספטמבר. כולנו בתחושה של שותפות ביצירה הגדולה. במסגרת התכנון צריך לחשוב פתוח, ובכיוונים שונים. כמו למשל, שילוב הישן והחדש לתפיסה אחת.
- גבי מגן : הכיוון שלנו כאדריכלים, היא הפונקציונליות של הפדגוגיה, תכנון טוב שישרת את הפדגוגיה. הפרוגרמה הבסיסית של משרד החינוך אינה מספיקה. אנו רוצים לייצר מפגש בין יצירתיות ופונקציונליות. אנו רואים בשיחות ובתהליך המעורבות של אנשי החינוך, חשיבות רבה. אנו רוצים לקבל מהפורום, תובנות לגבי צרכים, כיווני חשיבה, סדרי עדיפות.
- אילן מאיר : (ניסח את מודל דפי ההיגדים בפתיחת הישיבה). בתכנון הקמפוס יהיו מספר התנגשויות, כולל התנגשות בין ערכים. מצד אחד זה הזמן לחלום. מצד שני נצטרך לאזן בין מטרות וכיוונים. הרעיונות עליהם יש לשמור : 1. קהילתיות והגאווה של משגב. 2. חדשנות ונראות . הזדמנות לביטוי לכל מורה . כל מורה הוא משמעותי. 3. מה המייחד כל בית ספר, ומה מאחד אותם . 4. ערך המצוינות על כל סוגיה. צריך לשאוף לאיזון סינרגטי בין רעיונות ויישומם.
- אתי : צריך לעורר את השאלה האם מדברים רק על מגמות חדשות, או שגם על חידוש והרחבת המגמות הקיימות .
- אבינועם גרנות : מציג את 4 הדילמות אשר יהוו בסיס לדיוני 4 קבוצות הדיון. (המצגת – מסמך מצורף)
 - דילמה מספר 1 : האם יקום קמפוס אחד עם 3 בתי ספר, כשכל המשאבים יהיו מרכזיים . או : קמפוס של 3 בתי ספר מתוחמים עם שיתופי פעולה.
 - דילמה מספר 2 : במידה ויהיה קמפוס על יסודי מאוחד האם יהיה לו מרכז משאבים וקהילה אחד, או מרכזים לפי שיקולים תכנוניים וכספיים, או גם מרכז אחד וגם מרכזים בית ספריים ?
 - דילמה מספר 3 : מה יהיה מתווה המנהלת המשותפת של הקמפוס, ומה יהיה גבול סמכויותיה?
 - דילמה מספר 4: לאילו כיוונים נפתח את החינוך הטכנולוגי מקצועי ? לאילו רמות נכוון אותו ?

סיכום עיקרי התובנות שעלו במפגש -

- הסכמה על רעיון "הקמפוס הפתוח" שצריך להיות מתוכנן ולתפקד כמערכת אחת, כדי לממש את ערך הקהילתיות. התכנון צריך לבטא שילוב ישן עם חדש, שיזור שלוש בתי הספר כמרחב קהילתי אחד.
- בגילאים הצעירים ז'-ח' יש לשם דגש על מרחבים אינטימיים ומוגנים יותר ובגילאים המבוגרים ט'-י"ב דגש על מרחבים ומרכזי משאבים ומצוינות משותפים. דוגמא: קפיטריה מופרדת לכול כתות ז'-ח' ואחת גדולה לכול כתות ט'-י"ב
- ביה"ס לחינוך מיוחד משולב גם פיסית – חצי מהכתות משולבות בביה"ס אסיף וחצי במרחב ביה"ס שיהפוך למרכז אומנויות ויצירה אליו יגיעו מכל הקמפוס
- כול מה שקשור למפגשים מנהל-מורה, מורה-מורה ומורה-תלמיד - בדגש על יצירת מרחבים אינטימיים מובחנים ובכול מה שקשור ליתרון לגודל במשאבים, איכות ומצוינות - בדגש על מרחבים משותפים
- יצירת "כיכר הכפר" מרכזית בו יש אמפיתאטרון, מרחבי ישיבה משותפים, פינות עבודה, פינות מכשירי כושר וספורט חיצוניים.
- בהלימה לתפיסת ה"קמפוס הפתוח" יש לקיים מנהלת משותפת מקצועית שייעודה לתת שירותים מקצועיים לבתי הספר בתחומי ניהול ותיאום השימוש במשאבים המשותפים, השגת משאבים, תקציבים, ניהול כ"א, לוגיסטיקה, שמירה, נוי, היסעים וכיו"ב והשאר ניהול אוטונומי בגיבוש והטמעת כיוונים פדגוגיים, חינוכיים וניהול המורים והתלמידים.
- דגש על חינוך חברתי קהילתי ע"י מתן מרחבים לפעילות מועצת נוער, הייד פארק, שילוב פעילות חוגים ונוער, מרחבים שיאפשרו מפגשים
- דגש על אפשרות למימוש פדגוגיה חדשנית – מרחבים כיתתיים גמישים הניתנים לחלוקה, מסדרונות בהם יש מקומות לעבודת צוותים,
- רעיונות לגבי ארבעה מרכזי משאבים ומצוינות שיהיו מפוזרים בקמפוס:
 - מרכז אומנות ויצירה בביה"ס לחינוך מיוחד
 - בית מדרש ללימודים הומניסטיים ותרבות ישראל בספריה מרכזית
 - מרכז חקלאות ומדעי הטבע בתמיכת המנהל להתיישבות כפרית
 - מרכז טכנולוגיה, לתכנון וניהול המוצר המשלב תכנה, חומרה, וטכנולוגיות ייצור

סיכומי הצוותים, על ארבעת הדילמות שהוצגו -

דילמה 1 – קמפוס פתוח בדגש על משאבים משותפים או 3 בתי ספר מתוחמים עם שיתופי פעולה ממוקדים

- עדיפה חלופת קמפוס אחד, עם מרכז אחד.
- יתרון של גשטאלט לקמפוס הפתוח, מבחינת קהילה אחת תחושת היחד.
- קמפוס אחד פתוח – יתרון לגודל באיכות ומרגיע את ההורים החוששים מהפיצול
- קמפוס פתוח לא סותר בהכרח את היכולת לפתח ייחודיות וגוונים – נהפוך הוא
- חייבים לייצר מנגנוני תאום חזקים (מנהלת)
- בכתות ז'–ח' דגש על אינטימיות ובכתות ט'–י"ב דגש על משאבים משותפים – קפיטריה לכל ז'–ח' ולכול ט'–י"ב
- בכל מה שקשור לקשר מנהל-מורה, מורה-מורה ומורה-תלמיד – דגש על המיחד בכל מה שקשור למשאבים, מצוינות, מפגשים – דגש על המאחד
- הצורך לשמור על אינטימיות כקריטריון
- מרכז לחינוך מיוחד שיכלול משרדים, חדרי טרפיה וטיפול, כ- 6 מרחבי למידה קטנים (שניתן להפוך לגדולים)
- שאר 6 מרחבים לחינוך מיוחד משולבים בשכבות הרלוונטיות ב"אסיף)
- תלמידי כיתות ז' מגיעים הישר מבית ספר יסודי אינטימי, יש לחשוב על תהליך השתלבות שלהם בקמפוס.
- מתן מענה לבעיית "התערבבות" התלמידים בתוך הקמפוס, גם בעיית שליטה ופיקוח .
- לתת משקל מכריע לשיקולי תקציב ותכנון.
- להתחשב במרחק שילד צריך לעבור וללכת במהלך יום הלימודים (הכוונה לא למאמץ, אלא לסדר יום תקין)
- לתת הזדמנות לניהול עצמאי של המקום – הכוונה לתלמידים.
- במקביל למקומות כלל קמפוסיים, חשוב שיהיו פינות ומרחבים שכבתיים, של כל בית ספר.
- לשם צרכים מול חלומות
- חינוך מיוחד כחלק מהקמפוס – זוהי הייחודיות של משגב.
- שני בתי ספר מקבילים, זה העיקרון + פיתוח ייחודיות של כל בית ספר לאורך זמן.

דילמה 3 – מנהלת אחת משמעותית או התנהלות אוטונומית וצוות תיאום

- תפיסה 1 – אוטונומיה ניהולית מלאה לבתי הספר על תקציב, כ"א, ניהול השגרה והשעות המנהלת רק לטובת תיאום בין בתי הספר ושימוש במשאבים משותפים (סדרן עבודה)
- תפיסה 2 – חשיבות המנהלת ביצירת שפה פדגוגית משותפת, שפה חינוכית, טיולים, סמינרים (מודל שילוב אזורי מטה אשר)
- תפיסה 3 – מנהלת קמפוס חזקה שתשאיר למנהלי בתי הספר את ניהול הפדגוגיה, המורים והתלמידים
- תפיסה משולבת מוסכמת –
 - חייב להיות מתאם בין הכיוון המוסכם לקמפוס פתוח עם משאבים משותפים רבים לאופי המנהלת - קמפוס אחד - מנהלת אחת - בראשות אגף החינוך.
 - מתן שירות מקצועי וניצול יתרון לגודל ולא ניהול-על
 - מנהלת שתיתן שירותים מקצועיים ברמה גבוהה בנושאים הבאים: תיאום השימוש במשאבים, תקציב, כוח אדם, אדמיניסטרציה, לוגיסטיקה, היסעים, שמירה, נוי, אחזקה.
 - ניהול אוטונומי של בתי הספר: לכל אחד תקציב משלו שאותו יוכל לנהל על פי סדרי העדיפות והכיוון הפדגוגי חינוכי שלו. מנהלי בתי הספר להיות ממוקדים במורים, בתלמידים והובלת פדגוגיה וחינוך.

דילמות 2 ו- 4 – משאבים משותפים והתייחסות לחינוך טכנולוגי מקצועי

- מרכז משאבים אחד + בתי ספריים לפי המתבקש
- בטכנולוגיה – לברוח מ"תיוג"
- ספריה לקהילה וספרית חינוך לבתי הספר
- מעבדות נוספות משותפות
- מרחבים לטובת פעילות מועצת נוער, פעולות חברתיות, "קפה נוער", פינת "הייד פארק"
- אמפיתאטרון מרכזי בלב הקמפוס
- להרחיב ולתכנן מרחבי וסדנאות חינוך מקצועי. הוא חסר כיום במשגב
- בחינת האפשרות שהחינוך המיוחד יעשה שימוש בסדנאות המקצועיות.
- משאבים קמפוסיים : מתקני ספורט, אשכול פיס, שטחים פתוחים, קפיטריה.
- להגדיר צרכים באופן ענייני, מול חלומות, שהם לגיטימיים גם כן.
- ספרייה מרכזית ושלוחות קצה
- ביה"ס לחינוך מיוחד יהיה מרכז לאומנות ויצירה, אליו יגיעו מכל הקמפוס

● הצעה לארבעה מרכזי מצוינות –

- **ביה"ס לחינוך מיוחד כמרכז אומנות ויצירה** – אומנויות הבמה (מוסיקה, תיאטרון, מחול) ואומנות פלסטית (ציור, פיסול, צילום) אליו כולם באים מרחבי הקמפוס
 - מרחבים מותאמים ליצירה – עמיד לכלוך, ברזים וכיו"ב
 - חללים גמישים המותאמים לכתות אינטימיות וגם לאולמות גדולים
 - מסדרונות וחללים מותאמים לגלריות להצגת תוצרים
 - חללים מתאמים להופעות מוסיקה ותיאטרון
- **ספריה מרכזית כבית מדרש לפיאודיט הומניסטיק - ספרות, תרבות ישראל, פילוסופיה, היסטוריה, מדעי המדינה, פוליטיקה, אזרחות, תקשורת, משפטים...**
 - מרחבי למידה עצמית ולמידה בצוותים
 - מרכזי מידע כתוב ומתקשב
 - חללים מותאמים להייד פארק (דיבייט)
 - חללים להפקות תקשורת דיגיטלית וכתובה
 - אודיטוריום קטן לקיום דיונים
 - אולם עם שולחנות עגולים לקיום שיח קהילתי
- **"מבחממה והדיר לפחת" כמרכז לפאודיט הטבע** – חקלאות, ביולוגיה, כימיה, גנטיקה, מזון, קונדיטאות, בישוב גורמה בתמיכת המנהל להתיישבות כפרית במשרד הינוך
 - חממות צמחים וירקות לביצוע ניסיונות
 - אקווריומים לדגים
 - דיר
 - מחלבה
 - מעבדות ביולוגיה, גנטיקה וכימיה
 - חללים מגוונים לעבודה בקבוצות וצוותים
- **"מתכנון פאודיט" כמרכז פאודיט, טכנולוגיה ויצור** – ניהול עסקי, שיווק, עיצוב המוצר, תכנה, חומרה, חשמל, נגרות, אלקטרוניקה, מכטרוניקה, רובטיקה, CNC, מדפסות 3D
 - חדרי חשמל
 - חדרי מכונות CNC
 - חדרים לפיתוח אפליקציות
 - חדר מדפסות 3D
 - מעבדות רובטיקה ומכטרוניקה
 - חדרי נגרות
 - מחשבים עם תוכנות לעיצוב תעשייתי
 - חדר לסימולציות ניהול עסקי
 - מחשבים עם תכנות לייצור קמפיינים שיווקיים

היגדים אישיים למשמעויות תכנוניות לערכי התפיסה החינוכית -

חדשנות

- מרחבים ללמידת צוותים. לסימולציות .
- תשתיות הטענה לטבלטים וניידים.
- חיבור בין חוגים לבין ללמידת הבוקר, בין הליבה והעשרה ("הקומה השלישית" ביה"ס BROOKLINE בוסטון).
- אקדמיה במשגב (הוזכר לעיל) .
- קירות חכמים ומאפשרי ביטוי.
- תכנון גמיש עבור פדגוגיה גמישה.
- לוחות הזזה, המאפשרים שימוש פרונטלי מוגדל, ושמירת מידע חזותי בכתה.
- לוחות כתה גדולים.

נראות -

- לאפשר לכל תלמיד להביע ולהדגיש תוצרים שלו
- תכנון קירות להבעה אישית, תצוגות, סרטי תלמידים, עבודות תלת מימד ורגילות (תיכון "אלון" רמה"ש)
- מסדרונות או חללים רחבים, לא מסדרון צר כמקובל בבתי ספר רבים.
- ניצול מסדרונות לאמצעי ביטוי של תלמידים .
- צבעוניות !!!! (סימני קריאה תוספת שלי).
- צבעוניות במימד מובנה בתכנון, (עיצוב פנים) וצבעוניות – איפשר הצגת תוצרים ויצירות של תלמידים ומורים .
- תשתית להצבת ותליית יצירות. (עם תאורה הולמת – תוספת שלי) .
- חדרי שיחות עם מורים, לשיחות משוב, אינטראקציה חינוכית.
- במה לתערוכות מקצועיות חיצוניות, אמנות, השאלה, איכות סביבה, מדעים. כולל תלת מימד.
- לוח מודעות אינטראקטיבי, פעיל. לוחות מודעות.

קהילתיות

- ללא גדרות וחיץ.
- מתחמים חברתיים משותפים.
- איגום משאבי למידה לקמפוס.
- אמפיתיאטרון קהילתי משותף (ניצול תוואי הקרקע)
- אודיטוריום עם תשתיות מאפשרות אמנויות במה, דיונים, הופעת תלמידים, (מודל יווני) .
- מרכזי מצוינות, טכנולוגיה, טבע – משותפים.
- מרכז היסטוריה של משגב (אולי להוסיף : מרכז מבקרים תוצרת בית, תוצר למידת PBL, שילוב של אוצרות האזור – אדם, טבע, ארכיאולוגיה, פסיפס אנושי, סוגי היישובים) .
- מרחבים משותפים, קפיטריה משותפת, אך נפרדת לז' ח' .
- מנהלת משותפת
- הנהלות סמוכות לייצר סינרגיה.
- מרכז טכנולוגי קהילתי.
- מסדרונות המאפשרים הצגת יצירות ותוצרים של תלמידים, כולל תלת מימד.
- חדרי מורים – גם חלל משותף, גם חדרים עם תחושת פרטיות.
- מרכז הכשרה לפתוח צוותים חינוכיים.
- מרכז לנוער – מקום מפגש מרכזי. חדר מועצת נוער. מנהיגות נוער. בית קפה לנוער.
- לאפשר את יכולתו של הבודד ל"ברוח".
- כניסות לבתי הספר, או למבנים, פונות אל רחבה מרכזית אחת, ממנה נכנסים

שותפות ואחריות

- מקום המבטא אחריות של התלמידים עליו. (ההיגד לא הובן כמו שצריך) .
- חדרי כינוס ומליאה לצוותי תלמידים
- מבנה אמפי משותף.
- אפשרות וארגון הקמפוס כך, שלתלמידים תהיה אחריות עליו .
- שיתוף התלמידים בעיצוב החללים.
- שיתוף תלמידים בתכנון הקמפוס.
- מרכזי משאבים משותפים – ספריה, מעבדות וכו'.
- חדרי הנהגת תלמידים.

מעורבות חברתית

- סגנון בנייה שידבר עם הטבע והמרחב בו אנו חיים .
- חצרות פנימיות , פתיחות בין בתי הספר וכלפי חוץ.
- ריבוי מקומות מפגש חברתיים, בין כיתות, שכבות .
- חללים משותפים לשימושים שונים, מרחבי למידה משותפים לבתי הספר.
- חדרי שקט, גם ללא טכנולוגיה.
- מוקדי הייד פארק להתבטאות חברתית.
- מרכז חברתי אחד למעורבות.
- איגום משאבי ספרייה, מתנ"ס , חממה. וכו'.

השגיות ומיצוי אישי

- מרחבים להצגת יצירות ותוצרי היחיד והקבוצה .
- מרחבים סדנאיים להפקת התוצרים, ולחופש היצירה.
- יכולת הצגת התוצר , באמצעים מגוונים, לוחות, אינפוגרפיקה, סרטי תלמידים, מודלים .
- חשיפת ומתן מעמד למצטיינים, בכל התחומים, הישגים לימודיים, קהילתיים, התקדמות התלמיד.
- חשיפת ומתן מעמד למורים מצטיינים בכל תחום פדגוגי, קהילתי.
- שילוב אקדמיה במשגב, (כולל שלוחה אקדמית, מרכזי חקר מותאמי מגמות).
- תכנון הכתה למאה ה-21, תשתית טכנולוגית הולמת, יכולת גמישות בהסבה לקבוצות למידה, הכתה כמעבדה פדגוגית בפני עצמה.
- מתן אפשרות ביטוי לתלמיד (קירות מדברים) – מילולי ולא מילולי .
- מרכז מצוינות משותף לקמפוס. מרחבים לא סטריליים , שאפשר לעבוד ולייצר בהם .
- 1. "מתכנון למוצר" – מרחב עם ציוד בסיסי לתכנון, תכנה, חומרה, מדפסות 3D, CNC)
- 2. "מהדיר לצלחת" – חממה, מרחב טבע וסביבה, חקר, תוצרי טבע, ביולוגיה, כימיה .
- 3. "אומנות ויצירה" – מרחב ליצירה וביטוי אישי באמנויות הבמה ואומנות פלסטית